

Investeringskader Waddengebied geeft focus

Het Waddenfonds is in 2006 opgericht om de kwaliteiten van het waardevolle Unesco Werelderfgoed Waddenzee en de omliggende Waddenregio te versterken. Projecten steunen kan tot versnippering leiden. Het fonds zet de komende jaren in op een beperkt aantal grotere projecten.

Achtergrond

Jouke van Dijk

Sinds 2012 valt het Waddenfonds onder verantwoordelijkheid van de Waddenprovincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Van de oorspronkelijke 600 miljoen euro is nu nog ruim 270 miljoen euro beschikbaar.

Tot op heden heeft het Waddenfonds primair losse projecten gefinancierd. Hoewel op zichzelf veelal nuttige projecten, ligt het gevaar van versnippering en verdelende rechtvaardigheid altijd op de loer. Als in de ene gemeente een fietspad langs het wad of zonnepark kan worden aangelegd met steun van het Waddenfonds, waarom dan in een andere gemeente niet? Het heeft ook weinig zin om in elke kustplaats een groot Waddenzoekerscentrum te bouwen, maar hoeveel dan wel en waar dan? Voordat je het weet is het geld op. De cruciale vraag is of het maximale rendement uit het Waddenfonds wordt gehaald met het toekennen van veel versnipperde gelijksoortige initiatieven verspreid over het hele Waddengebied. De Waddenacademie meent van niet. Het is verstandiger om te investeren in een beperkt aantal grotere, samenhangende projecten.

Het doet de Waddenacademie daarom genoegen dat de Waddenprovincies het gevaar van versnippering hebben onderkend en in het najaar van 2016 het initiatief hebben genomen voor het Investeringskader Waddengebied 2016-2026, waarin zes majeuze opgaven zijn vastgesteld:

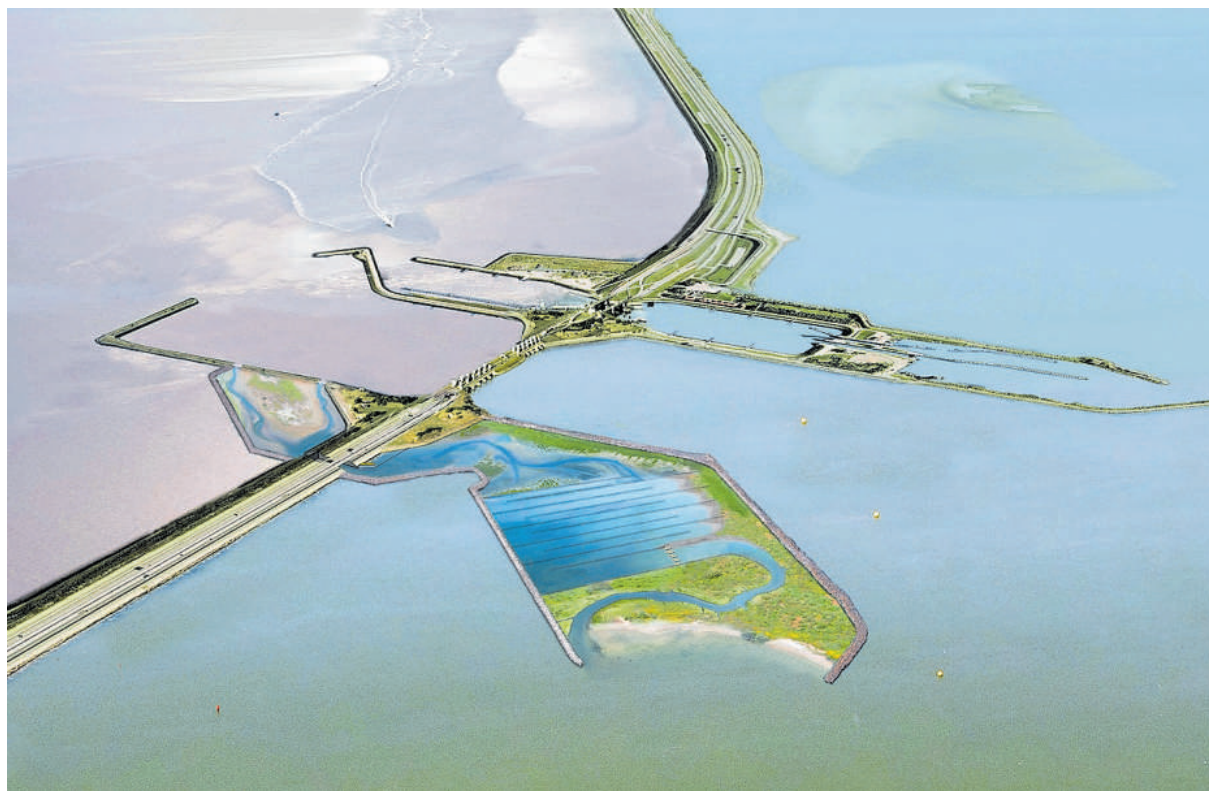
1. Waddenzee
2. Havenontwikkeling en natuurverbetering
3. Versterken en vermarkten Werelderfgoed
4. Vitale kust en Afsluitdijk
5. Eems-Dollardgebied in balans
6. Eilanden op eigen kracht

Met het Investeringskader richten de Waddenprovincies zich op initiatieven die zich kenmerken door integraliteit met meerdere samenwerkende partners die een forse investeringsomvang en meerjarige financiering vergen. Door deze programmatische aanpak vangen integrale projecten met een langere voorbereidingstijd niet achter het net.

De Waddenprovincies willen met de inzet van 180 miljoen euro vanuit het Investeringskader in de periode tot 2026 minstens het dubbele aan investeringen bereiken en zetten zich in voor een aanzienlijke cofinanciering uit andere fondsen.

Nu het Investeringskader door de Provinciale Staten van de drie Waddenprovincies is vastgesteld komt het aan op de uitvoering. Een cruciale voorwaarde voor investeringsbijdragen uit het Waddenfonds is additionaliteit. De bijdragen moeten leiden tot toegevoegde waarde voor de kwaliteit van de Wadden, en niet in de plaats treden van reguliere investeringen of van regulier beheer- of onderhoudswerk. Bijvoorbeeld vernieuwend projecten, die goede kansen bieden tot opschaling en uitrol, primair in het Waddengebied.

Bij vernieuwende projecten is het risico groot. Dat betekent dat het soms verstandig is om eerst een haalbaarheidsonderzoek te doen alvorens met de daadwerkelijke

De aanleg van de vismigratierivier in de Afsluitdijk, zoals te zien op de impressie, wordt met steun van het Waddenfonds aangelegd. Impressie: Waddenacademie

uitvoering te beginnen. Dat betekent dat binnen het Investeringskader ook ruimte moet zijn voor het uitvoeren van onderzoeksprojecten die (nog) niet gekoppeld zijn aan concrete projecten. Daarom ook wordt in samenwerking met de Waddenacademie aan het Investeringskader een kennisagenda gekoppeld.

Nieuwe kennis

Een werkelijk vernieuwend project zal ook nieuwe kennis genereren. Dat vereist nauwkeurige monitoring van de uitvoering van het project, inclusief een nulmeting van de situatie voor de start van het project. Onderzoek en monitoring zijn cruciaal voor het realiseren van opschaling en uitrol, primair in het Waddengebied, en eventuele vermarkting op wereldschaal. Om die reden moeten monitoring en kennisontwikkeling onderdelen zijn bij een aanvraag uit het Investeringskader.

Taak van de Waddenacademie is onder meer het ondersteunen van

Het gevaar van versnippering en verdelende rechtvaardigheid ligt altijd op de loer

het Waddenfonds in het optimaliseren en beoordelen van de kenniscomponenten in de projecten en bij het monitoren van de resultaten van het Investeringskader. Tevens kan de Waddenacademie als kennismakelaar fungeren tussen kennisinstellingen en uitvoeringsprojecten. De aanleg van de vismigratierivier met steun van het Waddenfonds is een goed voorbeeld van hoe dit kan worden vormgegeven.

Het Investeringskader is in de ogen van de Waddenacademie een belangrijk instrument dat focus geeft aan de gezamenlijke opgave om via concrete projecten nieuwe kennis te vergaren om het unieke Unesco Werelderfgoed Waddenzee op een ecologisch verantwoorde wijze verder economisch te ontwikkelen.

Jouke van Dijk is directeur van de Waddenacademie

Deze bijdrage is tot stand gekomen op initiatief van de Waddenacademie